

NAS GLAS

Glasilo Osrednje Zveze javnih
nameščencev in upokojencev
za Slovenijo v Ljubljani.

Cena posamezne številke 1 Din.

„NAS GLAS“ izide vsakega desetega,
dvajsetega in zadnjega v mesecu.

Celoletna naročnina . . . Din. 40.—

Polletna naročnina 20.—

Četrletna naročnina 10.—

Za inozemstvo je dodati poštnino.

Oglasi po ceniku.

Uredništvo: Ljubljana, pokrajinska uprava oddel. za soc. politiko. Rokopisov
ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le pod-
pisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani.

Upravišтво: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se po-
šilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja
je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Nekaj odkritih besed.

(K. P.)

»Vaše usode ste si prav sami krivi,« mi je dejal tovariš iz Francije, kateremu sem pred kratkim, povodom osebnega sestanka, tožil obupne razmere državnega uslužbenstva v naši državi.

»Neodvisnost organizacij ter osobito njih voditeljev je predpogoj za doseg skupnega cilja v disciplinirani organizaciji,« je dejal dalje, podkrepivši svojo trditev z dokazili iz svoje lastne države.

Stvar me je zanimala, mogoče utegnem v tujini najti ključ nerešene uganke, da naše strokovne organizacije, kljub napornemu delu in priznani požrtvovalnosti ne dosežejo za članstvo skoro ničesar.

Jako poučevalen za moje študije je bil članek v št. 23. I. 1922. strokovnega glasila: »Le journal du soc. du empl. des postes et teleg.«, ki priobčuje potek običnega zbora srednjih poštinih uradnikov (prometne stroke) za francosko republiko.

V duhoviti razpravi polaga poročevalec posebno važnost na ono točko oblastno priznanih društvenih pravil, v kateri je zajamčena popolna neodvisnost odgovornih društvenih funkcionarjev, in ki je bila leta 1919. uveljavljena. V zmislu dotične določbe morajo predsednik ter trije najvažnejši činitelji društva, ko sprejemajo poverjena jim mesta, izstopiti za dobo tega poverjenišтва iz državne službe, se odpovedati vsem iz službenega razlerja izvirajočim pravicam ter pripadajočim prejemkom.

Ta izvršilni odbor vodi torej društvene posle kot popolnoma privatne osebe brez vsakega službenega premisleka. Seveda jim organizacija prizna popolno odškodnino, ki je sorazmerno večja kakor redni državni dohodki, ker dotičniki izgube za čas njihovega organizacijskega mandata tudi v napredovanju in pokojnino všteta leta.

Na drugi strani pa uživajo ti funkcionarji glede svojih mandatov deloma imuniteto v toliko, da se ne morejo zavoljo dejanj v prid društva uslužbenecv klicati na odgovor, če se po poteku mandata zopet vrnejo na svoja službena mesta, ki jim ostanejo pridržana.

Seveda so si te pridobitve izvojevali naši francoski tovariši z vztrajnim naporom, ali naši so vsekakor razumevanje pri odločilnih činiteljih vlade, ki priznava zastopnikom resnih organizacij svojega uslužbenstva po zdravih demokratičnih nazorih izjemno stališče kot posredovalcem med delavci in podjetnikom.

Nekaj podobnega najdemo na Angleškem, tudi v Italiji so si pridobile organizacije državnih nameščencev jako koristne in važne podlage za neodvisno delovanje v društvih.

Kako pa stoji ta stvar pri nas? Nikogar nočem žaliti, pa vsekakor se mi vsiljuje včasih sum, da imajo morda tisti prav, ki namigava, da razni vodilni možje naših organizacij niso popolnoma nedostopni osebnim koristim, če včasih tudi malo pomirjevalno posredujejo v prid delodajalca, to je države.

Smo pač vsi po človeški naravi nekako sebični, saj pa tudi svetniki obračajo vsi roke proti sebi, kakor je videti na kipih in slikah v cerkvi.

Organizacija mora biti v predstavljajočem odboru popolnoma neodvisna od vsakega vpliva od strani oblasti in vlade, proti kateri se obrača njen boj za poboljšanje gmotnega in socialnega stanja celokupnega članstva.

Treba samo premisliti koliko uspešneši bo deloval naš tovariš v Franciji, kateremu je poverila nekaj tisoč članov broječa skupina predsedstvo, če tega moža ne ovirajo nobeni osebni premisleki, in mu je mogoče posvetiti vso moč idealnemu smotru svojega mandata. Brez vsakega ozira lahko podvrže delovanje javne uprave najostrejši stvarni kritiki, odprta so mu pota, dostopljiva vsa sredstva v doseg posameznih zahtev v zakonitem okviru.

On stopi prav tako lahko pred ministra, kakor pred njegove svetovalce, in sicer kot pooblaščen zastopnik in ne kot — podrejen uradnik. Tudi naši mandatarji se oglašajo osebno na merodajnih mestih, izpregovore tudi marsikatero resno besedo v prilog svojih pooblastiteljev, najdejo celo naklonenost; s prijaznimi obljubami se vračajo, da z njimi pomiré razburjene duhove, ter jih tolažijo s prijetnimi novicami o nameravanih akcijah, ki so vselej odvisne od gotovih predpogojev, ki pa nikdar niso dani.

Da bi pa s krepko roko udaril po ministri mizi ter zahteval v imenu organizacije, kar njenim članom po pravici in zakonih gre, tega ne moremo pričakovati, kajti v tem hipu je gospod predsednik — uradnik — torej podrejen organ; ali mu more kdo zameriti, če se drži gesla, da mu je srajca bližje života kot suknja?

In če se predstavnikom naših organizacij kot spretnim govornikom posreči lepo pomirjevalno vplivati na verno občinstvo društva, je to gotovo zasluga, kateri oblast priznanja ne bo odrekla, in ni mi znano, da bi dotični slučajna izredna napredovanja ravno odklanjali.

Če razmotrivamo celo stvarno pričujočega članka, ki ne vsebuje prav nobene osebne kritike oziroma žalitvenih namenov, se po treznem preudarku ne moremo odrekati potrebi, da temeljito preuredimo ustroj naših organizacij.

»Združene moči«, naj bo naša parola, »Brezpogojna disciplina« naše geslo, zaupanje

v naše voditelje naj prepoji naše vrste, potem naša »armada« ne bo več iluzija, kakor speča kralj Matjaževa vojska.

Našim zaupnikom pa odkupimo sami njihovo službeno odvisnost. To, kar jim vrže država, lahko žrtvujemo v skupnosti, da jih vzdržujemo v službi naših organizacij kot neodvisne možje, ki se ne bodo klanjali prijaznim obljubam, ki bodo zahtevali javno in glasno ter odločno.

Zasigurati našim zastopnikom priznanje od države, kakor je načrtano uvodoma glede francoskih organizacij, bodi naše najprvo in smotreno delo, uspeh bi bil več vreden, kakor vse dosedanje in še bodoče pridobitve v organizatorskem delu.

Koncesija, ki jo zahtevamo v tej točki od države, jo ne stane ničesar: Mandatarji se odpovedo vsem službenim prejemkom, država pa bi dokazala svoj demokratičen značaj, ki ga vendar pri vsaki priliki poudarja.

Razlika pa je vendar: pogajati se z neodvisnimi možmi ali s podrejenimi osebjem.

Ignotus:

Zapečaten.

Z velikim navdušenjem smo pričakovali — izjem je bilo malo — zlasti mi slovenski uradniki prihoda Jugoslavije. Slikali smo si v mislih bodoči položaj in delali skupno načrte za organizacijo države in uprave. Pričakovali pa smo tudi zboljšanja svojega gmotnega stanja, ki je med vojno toliko trpelo.

In prišli so oktoberski in novemberski dnevi 1919. leta, polni zmagovalstva in zlatega pričakovanja. Toda že po novem letu je prišlo iztreznjenje, četudi so najhujši optimisti še vedno gledali proti Parizu kakor musliman proti Mekki, češ, od mirovne konference dosežemo uresničenje vseh svojih nacionalnih aspiracij. Pa prišel je tuš za tušem, najhujši pa s koroškim plebiscitom in Rapallom, ki še vedno škropi.

In kaj smo videli v notranjosti države? Pod začasnim narodnim predstavništvom žalostnega spomina smo imeli vsake kvatre vlado druge strankarske koalicije. Prva skrb te je bila, da se ohrani na krmilu, kajti odletele stranke so silile z vsem naporom zopet do — i no, recimo samo — do veljave. Na ta način smo imeli večne krize, v katerem času nista prišla ne narodno predstavništvo ne vlada do pravega dela za državo, ki bi organiziralo državni ustroj in ustvarilo gospodarsko podlago naši kraljevini.

To neznosno stanje, v katerem je bila več stranka in partizanstvo z vsem korteširanjem, kakor pa državna in narodna korist, se je vleklo skozi dobo ustavotvorne skupščine in potem narodne skupščine do njenega razpusta.

Odgovor inozemstva — mnogo so zakrivili i Hrvati — je bila in je naša slaba valuta, s čimer je narasla draginja do neznosnosti. To pa čutijo, razen malih posestnikov — delavci so razmeroma dobro plačani — v prvi vrsti uradništvo.

To se nahaja danes — zlasti v Sloveniji in na Hrvaškem naravnost v obupnem položaju. Nad dve leti dokazujejo uradniške organizacije na shodih in v spomenicah, da prejemki uradnikov ne zadostujejo niti za prehrano. Zaman! Razne stranke in drugi poklicani činitelji so sicer lansko jesen nekaj brkljali z uradniško pragmatiko in s posebnimi predlogi za zvišanje draginskih doklad, toda vse je bilo le pesek v oči. To je pokazal dovolj potek dotičnih posvetovanj. Jasno dejstvo, ki govori za to, je na tudi to, da vlada v proračun za leto 1922—1923 ni vstavila nobene vsofe v namen zboljšanja gmot. stanja uradn.

Z razpustom narodne skupščine je pa še gorenje brkljanje zaspalo in šele na obupne klince uradništva se je začel dramiti sedanj finančni minister. Toda, kaj obeta? Efektiven poboljšek 600 do 1000 K na mesec. Od kdaj? Kako naj bo glede stanarine onih, (učiteljevoditelji), ki uživajo naturalno stanovanje?

Merodajni možje! Ali ne veste, kam ste pripravili uradništvo s svojo brezbriznostjo napram njemu? V največjo revščino in obup, izročivši je posmehu imovitih slojev in zaničevanju trgovskih in obrtniških upnikov. Ubili ste uradnikom samozavest in moralni ponos, potepali njihovo oblastveno avtoriteto. Kdo naj se pa še zmeni za odloke in sodbe uradnika-berača, odvisnega od cele vrste upnikov!

Uradniške družine so že danes zadolžene povprečno za 15 do 20 tisoč K, sestradane, brez zadostne obleke, obutve in zlasti brez perila. Mnogi otroci so brez srač in roditelji nosijo perilo, ki ga bodo v najkrajšem času same curje.

Uradništvu grozi, da mu trgovci in obrtniki odpovedo nadaljnjo prodajo na kredit in da bodo morali v kratkem beračiti od hiše do hiše za živila. In spričo takega položaja si upa kdo vreči uradnikom par stotin kronic več na mesec! Grozno!

»Jutranje Novosti« poročajo v 1. številki, da se ne namerava rešiti uradniškega vprašanja s trinajsto plačo in povišati doklad, ampak na drugačen, korenit način. Kako neki? Mar bo prevzela država s 1. marcem t. l. plačilo vseh dolgov in dobavo življenjskih potrebščin v naravi ali pa bo država avtomatično znižala za par sto odstotkov cene življenjskim potrebščinam. Ne bodimo utopisti! Druge možnosti, ako hočemo ostati resni, ni. Kaj potem?

Kdor more, bo šel v zasebno službo, ostali bomo poginili v svojem idealizmu oziroma se spremenili v počestne berače po končanih uradnih urah. Pardon! Še nekaj lahko postanemo: trgovci in verižniki, urad pa naj se komendira kakor se hoče. — In še eno pot imajo uradniške organizacije. Obrnejo se lahko na uredništva slovenskih ameriških listov, da uvedejo v Ameriki pomožno akcijo za nas. Dolarji stoje posebno sedaj ugodno. Naj pa inozemstvo vzdržuje naše uradništvo, ko ga lastna država ne more.

Kaj? Ne more? Skupščina in vlada bi rabili le državno trošarino na vino primerno povišati (za 4 do 6 K pri 1 litru), pa bi bilo do dveh milijard kron na leto na razpolago. In niso hoteli. Naj ostane rajši uradnik berač in ponižen sluga! Kaj dobra državna uprava in trdno javno gospodarstvo — oboje je brez vzornega uradniškega aparata nemogoče — samo, da se veselimo mi, mi par stotin in me politične stranke.

In bo li v doglednem času boljše v naši državi? Iz povedanih in drugih znanih razlogov najbrže ne. Naša usoda je zapečaten!

Neizpolnjive zahteve.

»Naš Glas« V. št. 2. objavlja zahteve, ki se naj stavijo na protestnih shodih. Opozorjam, da točka 3. in 4. zahtevata stvari, ki so danes neizvršljive, ker jih more dovoliti edino skupščina. Pisalo se je že, koliko sto milijonov predstavlja 13. plača. Osebnostne in rodbinske doklade znašajo samo za ministrstvo prosvete okoli 270 milijonov dinarjev, 150% tega znaša nad 400 milijonov. Za vsa ministrstva skupaj gre to v milijarde.

Ministrski svet lahko sklone odobritev teh naših zahtev, listi bodo poročali o tem, cene bodo navdušeno skakale — končno pa pride glavna kontrola, t. j. najvišji nadzorni rgan državnega računovodstva, in pravi, da se ta sklep ne sme izvršiti, ker je protizakonit, ministrski svet ne more dovoljevati izdatkov, ki niso v proračunu.

Čemu torej stavimo zahteve, o katerih vsak trezno misleč človek mora vedeti, da so neizvršljive? Kakšen dobrosrčen član naše organizacije čita o teh zahtevah in jih že vidi izpolnjene. Govori o tem z znanci, prebivalstvo takoj misli, da homo res kaj dobili. Čez nekaj časa pride bridko razočaranje, člani obupavajo, izgubljajo zaupanje do organizacije in izstopajo.

Da ne bo praznih upov in prevar, moram jasno in glasno povedati, da je v Beogradu dosedaj še malo zmislja za potrebe in zahteve državnih nameščencev. Da v naših vrstah res obstaja beda, tega ne verjamejo. Ko sem v privatnem razgovoru omenil bedo med državnimi nameščenci v Sloveniji, sem dobil odgovor, da se še ni slišalo, da bi kdo od glada umrl. Ta odgovor sem sicer z vso odločnostjo zavrnil kot cinčen, moral pa sem priznati, da ima naš najpriprostejši kmet več udobnosti in komforta v svojem stanovanju kot morsikateri meščan v Beogradu. To bodo priznali tudi tisti gospodje, ki so službovali ali še službujejo tukaj. Česar marsikdo v Srbiji niti ne občuti kot pomanjkanje, to mi težko pogrešamo.

Ker ne poznajo stalnosti državne službe, jih beda državnih nameščencev tudi ne gane. Pomagaj si, kakor moreš. »Pa može da zaradi«, je rekel nekaj g. Davidović kot minister prosvete. Kdor ne more živeti v državni službi, naj jo pusti in si poišče boljši kruh. To tudi delajo in izstopajo. Na ta način bi se prejemki državnih uslužbenecv regulirali sami od sebe po starem gospodarskem razmerju med ponudbo in zahtevo. Če bi državnih nameščencev zmanjkalo, bi jih država morala boljše plačati, da jih dobi v dovolj številu. To pa se žalibog ne da izvesti. Marsikomu se ne fubi pustiti poklica n. pr. sodnijskega, učiteljskega itd., za katerega se je usposobil, mnogo jih ne more dobiti primerne privatnega zasluzka, ker nimajo zvez ali pa so premalo agilni — v privatni službi se delavna moč bolj izrablja kot v državni. Končno pa je za mesto vsakega odstopivšega dovolj novih ponudnikov, četudi niso boljši. Državni aparat deluje naprej, nekoliko počasneje, nekoliko površneje. Posledice niso hipno občutne, da bi zahtevale hipno reakcijo, postale pa bodo sčasoma katastrofalne za državno upravo. Takrat, ko pride spoznanje, pa bo prepozno za popravilo.

F. V.

Stara pesem.

Na sveti dan zjutraj je priskakljala petletna sosedova Majda k nam s polno košaro božičnih darov. Šla je naravnost k naši Kseniji, ki ima že petnajst let, a se kljub temu rada poigra s petletno Majdo in ji dejala: »Zdaj pa vidiš, Ksenija, ko vedno vsi pravite, da je Milena tako pridna in dobra jaz pa porodna; komu je Jezušček več prinesel. Le poglej, jaz sem dobila vse to, Milena pa le majhno punčko.«

Spomnila sem se Petrčkovih sanj in vseh onih neštetihih otrok državnih nameščencev, ki nimajo radodarnih stricev in tet in za katere je v naši državi Božič od leta do leta žalostnejši. Ali res ne zasije nam najrevnejšim izmed državljanov lepša zarja, ne zasije morada zato, ker smo ponižni in skromni?

Toda, svaka sila do vremena; strune ne smete napenjati preveč, da ne počijo.

Najžalostnejše za javne nameščence je brezsrčno izigravanje njihove bede. Za časa ljubljanskih občinskih volitev se je z uradniškim vprašanjem agitiralo, obljubljalo, žugalo in uradniška beda se je po listih opevala dan na dan. Z izvolitvijo obč. sveta, z vladno krizo v Beogradu je izginilo uradniško vprašanje iz listov kakor kafa. Cene najpotrebnejšim živlom gredo le kvišku in kvišku, da bo kmalu uradniška rodbina primorana jesti le enkrat na dan. Valuta naša je padla, zato pravijo trgovci, je naravno, da morajo cene kvišku vsem in vsemu. Ko se je pa oni srečni mesec, v katerem nam je zasijalo upanje v boljše dni, dvigala in dvigala naša valuta, tedaj niso cene padale; le moki in masti so se cene znižale, to pa vsled uvoza iz Amerike. Ali res ni tu nobene oblasti, nobene krepke roke, ki bi napravila red in ščitila ubogo ljudstvo pred nenasišnežji?

Le tedaj, ko smo dobili moko iz Amerike, imeli smo lahko boljši kruh, sedaj moramo otepati zopet takega, kakršnega smo imeli nekaj časa med vojno. Ali ni to škandal, da se kaj takega trpi v državi, ki ima žita v izobilju? V Trstu imajo št. 0 po 2 liri; prosim, da se pomisli, da se tam dobiva plača v lirah in da če bi hotel tukajšnji uradnik tako živeti kakor živi tam uradnik, ki ima 1000 lir mesečne plače, bi moral dobivati mesečno 18.000—20.000 kron. Zakaj se živi v Julijski krajini skoro kakor pred vojno, dasi niso razmere v Italiji prav nič cvetoče, pri nas je pa čedalje huje? Kam to vodi in je li to zdravo za državo, da raste nezadovoljstvo, da izginja navdušenje, da so izginili ideali? Kdo bo za eventuelne posledice odgovoren? Ali so naši državniki tako zelo slepi in ni med njimi nikogar, ki bi vzel energično vajeti v roke in zaklical: Na pravo pot, dokler ni prepozno!

Kako boli človeka srce, ko se razgovarja z ljudmi, ki so toliko in tako dolgo sanjali o svobodni Jugoslaviji, ki so pustili dom in rodno grudo iz samega gola navdušenja, pa jih čuje, kako govore sedaj! Pred nekaj dnevi mi je tožil državni uradnik, ki je izstopil iz drž. službe, da obvaruje svojo rodbino pred gladom, da je porabil vse premoženje in prihranke, katere je prinesel s seboj. Ker nima sedaj več od kje zajemati, da bi dodajal vsak mesec za obleko, obutev, šolske knjige itd., si je moral poiskati privatno službo. Dejal mi je: Recimo, da sem imel 10.000 kron, ko sem prišel sem, moj brat pa ravno toliko, ko je ostal doli. Pri izmenjavi so mi vzeli 20%, ostalo mi je 8000, t. j. 2000 din⁹, brat pa je zamenjal v lire, dobil 60%, to je 6000 lir, za katere je dobil pozneje še 20% je 7200 lir, za koje ima danes 129.600 kron. Slabo je za državljane vse to, a tudi državi sami je kvar, ker si ne more prirediti dobrega ugleda ne na znotraj in ne na zunaj.

B.

* Dinar je zdaj še manj vreden nego je bila krona l. 1919—1920.

Vestnik.

Opozorilo. Zadnji številki smo priložili 342 g. naročnikom izven Ljubljane, ki naročnice za lansko leto še niso poravnali, tiskane pozive s prošnjo, naj nam označene imen zastanke nemudoma nakažejo. Tem pozivom se jih je odzvalo — osem! Značilno in žalostno dejstvo, ki priča o skrajno slabem, naravnost obupnem, gmotnem po-

ložaju javnih nameščencev v splošnem, nasprotno kaže pa tudi pri onih, ki odlašajo s plačilom bore naročnine po celo leto in tudi več, njih točnost in stanovsko zavest v zelo čudni luči. Ponovno prosimo nujno vse, da nam vsaj za lansko leto dolžno naročnino poravnajo brez odlašanja, dočim naj naročnino za tekoče četrtletje nakažejo pozneje. Og. tovariše pa, ki imajo naročnino za lansko leto plačano, pa jo še niso obnovili za tekoče četrtletje prosimo, da store to takoj, ker mora uprava kriti stroške tiska sproti. Uprava.

Predlog finančnega ministra za izboljšanje naših prejemkov. »Jutro« z dne 2. februarja priša sledeče poročilo: Finančni minister Stojadinović je pod št. 9000 z dne 31. januarja predložil vladi predlog o izenačenju draginskih doklad. V spremnem pismu naglašajo potrebo izenačenja uradnih draginskih dokladov v pokrajini, kjer so doklade manjše kakor v Srbiji in Črni gori. Minister prosi, naj se na podlagi čl. 51. zakona o drag. dokl. predloži predlog finančnemu odboru v odobrenje. Izdatki bodo znašali 18.350.000 Din mesečno ali 93.000.000 Din od 1. marca do 31. julija in se bodo stroški pokrili s carinskimi dohodki od koruze, otrobov, praščev in mesnih izdelkov. Zakonski predlog izpreminja čl. 2. zakona o draginskih dokladah v tem smislu, da se mesta službovanja razdele na 3 draginske razrede: 1. razred: Beograd, Zemun in Sušak; 2. razred: mesta; 3. razred: trgi in vasi. (Dosedaj je bilo 5 razredov: Ljubljana in Maribor sta spadala v III. razred, Kočevje, Logatec, Novo mesto, Ptui in Celje v IV. razred, ostali kraji Slovenije pa v V. razred). Razdelitev v tri razrede se uvede sedaj za vse kraje v državi tudi za stanovanjske doklade. (Dosedaj so dobivali stanarino le uradniki v Srbiji, Črni gori in na Sušaku.) Po novem predlogu se izpremeni tako, da dobe v Sloveniji uradniki, ki službujejo v Ljubljani, v Mariboru in v Logatcu na dan po 2 Din, v ostalih krajih pa po 4 Din večje osebne draginske doklade kakor dosedaj. Provizorni učitelji in poduradniki izven Ljubljane in Maribora (kjer ostane pri starem) dobe na dan 1 Din osebne draginske doklade več. Družinske doklade teh uslužbencev pa skupno z osebno doklado ne smejo presegati v I. razredu 1300, v II. razredu 1100 in v III. razredu 1000 Din. Za služe se poviša granica maksimiranja z določbo, da skupna vsota njihovih osebnih in družinskih dokladov ne sme presegati v I. razr. 1200, v II. razr. 1000 in v III. razr. 900 Din. Vsi oficirji in vojni administrativni uradniki dobe enake draginske doklade kakor civilni uradniki. Uradniki penzionerji in penzionerke dobe po višini penzije osebne doklade brez ozira na to, ali dobivajo penzijo v dinarjih ali kronah in sicer za letno penzijo do 2999 Din. ali kron po 13, 12 in 11, preko 3000 Din. ali kron po 14, 13, 12 Din. v I., II., odnosno III. razredu bivališča. (Dosedaj so dobivali kronski upokojenci v prvem slučaju 14 Din. v drugem pa 18 Din. draginske doklade na dan, ne glede na razred bivališča, dinarski upokojenci so dobivali v prvih treh razredih bivališča iste doklade kot so predvidene sedaj. Poduradniki ter služe upokojenci brez ozira na velikost penzije in na to, ali so penzije v dinarjih ali v kronah, dobe doklado po 11, 10 in 9 Din. (Dosedaj so vsi kronski upokojenci te kategorije prejemali draginske doklade po 10 Din. na dan, dinarski upokojenci so dobili v prvih treh razredih iste doklade kot so predvidene sedaj.) Minister Stojadinović je prevzel svoj predlog načrt bivšega ministra Kumanudića, po katerem se pokojencem z manj kot 25 službenimi leti 1000 D. kot dovoljeni postranski zaslužek zviša na 2000 D. Na seji finančnega odbora z dne 7. t. m. je bil predlog finančnega ministra sprejet. Nove doklade velja od 1. marca dalje. Stanarina, ki jo bodo dobivali državni uradniki in oficirji, znaša v II. razr. (po mestih) do letne plače 2999 Din 4 Din, v III. razredu (po trgih in vaseh) 2 Din, od 3000 do 4999 v II. razredu 5 Din, v III. razr. 2 Din, od 5000 do 7499 v II. razr. 9 in v III. razr. 5 ter od 7500 Din letne plače naprej v II. razr. 13 in v III. razr. 9 Din. Stanarina penzionistov in penzionerk znaša do 2999 Din. letne mirovine v II. razr. 7 in v III. razr. 5 ter od 3000 Din. dalje v II. razr. 6 Din, v III. razr. pa 4 dinarje na dan.

Društvo drž. računskih uradnikov za Slovenijo v Ljubljani je naslovilo dne 6. nov. 1922 na pokrajinsko upravo ter delegacijo min. financ v Ljubljani vlogo, da se k izpitu iz drž. računslavlja pripuščajo le oni kandidati, ki se izkažejo z zrelostnim izpričevalom gimnazije (realne gimnazije ali realke) ter obenem dokažejo, da so kot redni slušatelji obiskovali skozi dva semestra te-

čaj iz drž. računslavlja na tukajšnji univerzi.

Za vstop v drž. računsko službo je namreč po še vedno veljavni naredbi z dne 21. novembra 1866, avstrijski državni zakonik št. 140 predpisana matura na gimnaziji ali realki ter izpit iz drž. računslavlja, ki ga pa kandidati tudi izjemoma lahko položijo po sprejetju v drž. rač. službo. Dejstvo, da naredba iz leta 1852, ki določa, kdo sme polagati izpit iz drž. računslavlja, ne stavi nobenih predpogojev glede šolske predizobrazbe kandidata, je privedla marsikoga do mnenja, da je s tem, da je položil izpit iz drž. računslavlja, tudi upravičen do vstopa v drž. rač. službo pri administrativnih oblastih, četudi nima šolske predizobrazbe kot jo zahteva gorj navedena naredba iz leta 1866.

Glede uradnikov drugih strok in avtonomnih oblasti, kjer je tudi predpisan izpit iz drž. računslavlja, ni pa predpisana matura na gimnaziji ali realki, je pa predlagalo društvo v isti vlogi, da se jim ta izpit ali pregleda ali pa da sestavijo dotične oblasti iz svojih uradnikov ad hoc posebno komisijo, pred katero naj ti kandidati položijo praktični izpit iz stvarine, katero morajo obvladati v svoji službi.

Na to vlogo je prejel društvo od predsedstva delegacije min. financ za Slovenijo pod opr. št. 3153/V ex 1922 od 10. t. m. sledeči odgovor: »Na vlogo št. 120/1922 z dne 6. nov. 1922 glede polaganja izpitov iz drž. računslavlja naslovljeno na predsedstvo pokr. uprave za Slovenijo, se naslov v sporazumu s predsedstvom pokrajinske uprave obvešča, da v vlogi označenem petitu ni mogoče ugoditi.

Razlogi:

Predvsem je treba ugotoviti, da naredba iz leta 1866 ne derogira naredbe iz l. 1853, ker prva naredba le določa, kdo se sme sprejeti kot praktikan pri računskih in strokovno-računskih oddelkih administrativnih oblastev in to možnost omejuje na maturante srednjih šol, dočim naredba iz leta 1852 vsebuje izključno določila, kdo sme polagati izpit iz drž. računslavlja pred drž. komisijami in katere predpogoje mora izpolniti, da se k izpitu pripusti. Eno pa evidentno ni istovestno z drugim.

Argumentacija društva drž. računskih uradnikov, da bi bilo v smislu citirane naredbe iz leta 1866, ki se nanaša izključno na rač. uradništvo administrativnih oblastih, omejit dovolitev polaganja izpita iz državnega računslavlja na kandidate, ki so položili zrelostni izpit na gimnaziji ali realki, je torej pravno pogrešna in nevdržljiva. Ni pa tudi drugih stvarnih razlogov, da bi se krog kandidatov, ki smejo po naredbi iz leta 1852 polagati izpit iz drž. računslavlja, omejil po predlogu društva drž. računskih uradnikov. Ne gre ustvarjati čez noč in brez praktične potrebe poostri predpogoje za pristupitev k temu izpitu, to tem manj, ker interesi državnih računskih uradnikov po dosedanjih praksih, ki bazira na veljavnih določbah, nikakor ne trpe.

Zdi se, da želja po preureditvi izvira iz pogrešnega naziranja, da se s pripustitvijo drugih, manj kvalificiranih kandidatov, izpit diskvalificira in nivo drž. računskih uradnikov pritisne navzdol. To naziranje ne drži. Od drž. računskih uradnikov pri administrativnih oblastih se zahteva zrelostni izpit predvsem radi tega, ker se njihov delokrog ne omejuje na zgolj mehanično računsko poslovanje, marveč mora to osobje opravljati druge važne posle (administrativno računsko-pomožno službo, kontrolo itd.), ki predpostavljajo višjo predizobrazbo. Na to opirajoča se prednostna pozicija pa ostane drž. računskim uradnikom po naredbi iz l. 1866 in določbah Službene pragmatike (§ 52) zadržana, ne glede na to, ali se k izpitu pripuščajo tudi drugi kandidati, ker se v skupino C načelno uvrščajo samo drž. računski uradniki, ki odgovarjajo pogojem naredbe iz l. 1866.

Vprašanje pogojev za prepustitev k izpitu in pogojev za sprejem v določene stroke drž. službe je strogo ločiti. Nikakor ne bi bilo dopustno, če bi izpraševalna komisija iz drž. računslavlja stavila strožje pogoje za izpit, kakršni so oni, ki jih omenjena naredba navaja. Pomisliti je treba, da ni za vse stroke državne službe, koder se zahteva drž. izpit iz drž. računslavlja, predpisana morda srednješolska matura in tedaj ta izpit nikakor ni namenjen le onim, ki hočejo vstopiti ali so že vstopili v drž. računovodsko in računskokontrolno službo. Za vstop v drž. računovodsko in računskokontrolno službo se v Sloveniji pač zahteva matura popolne srednje šole in pa izpit iz drž.

računslavlja, nikjer pa ni predpisano, da bi se morala izkušnja iz drž. računslavlja položiti šele po maturi, polaga se jo ravno tako lahko pred maturjo.

Nadalje izpraševalna komisija nikakor nima pravice, delati razločka med onimi, ki so že v državni službi in onimi, ki so v nedržavni javni ali zasebni službi in ki šele nameravajo v bodoč. vstopiti v tako službo, za katero se zahteva vsle obstoječih zakonitih predpisov dokaz znanja iz drž. računslavlja z drž. izpričevalom.

V tem pogledu se pozivlja na § 3 omenjenih naredbe.

Iz teh razlogov se je odlok izpraševalne komisije glede kandidatnje B... k ukinil.

V izpričevalih, ki jih bo odslej izpostavljala izpraševalna komisija, se bo pa v skladu s konkratnim primerom označilo:

1.) da se kandidat pripusti k izpitu iz drž. računslavlja na podstavi zrelostnega izpričevala gimnazije (ali realne gimnazije ali realke) in frekventacijskega izpričevala dekanata juridične fakultete v Ljubljani o obisku predavanj iz drž. računslavlja skozi dva semestra ali

2.) da se kandidat pripusti k izpitu na podstavi izpričevala 6. razreda gimnazije (realne gimnazije ali realke ali ličaja) in frekventacijskega izpričevala dekanata juridične fakultete v Ljubljani o obisku predavanj iz drž. računslavlja skozi dva semestra ali

3.) da se je kandidat pripustil na podlagi izpričevala o dovršenem 4. razredu srednje šole (ali zrelostnega izpita srednje šole) in pa njegovega zagotovila, da je zbog nedostatka prilike za obisk predavanj iz drž. računslavlja samouk iz drž. računslavlja.

4.) v vseh drugih primerih se je sklicevati na naredbo iz l. 1852. § 5, četrti odstavek.

Delegat: Šavnik.

Iz navedenega odgovora je toraj razvidno, da se smejo po naredbi iz l. 1866, pri administrativnih oblastih sprejemati v drž. računsko službo le maturanti višjih gimnazij (realnih gimnazij ali realk) in tega pogoja ne more nihče premostiti, tudi če je položil izpit iz drž. računslavlja. To dejstvo bo odslej tudi razvidno iz izpričeval izpraševalne komisije s tem, da bo navedena na njih šolska predizobrazba kandidata.

Predložitev protestnega shoda v Kranju. Vsled poziva Osrednje Zveze napovedan je bil javen shod državnih nameščencev in upokojencev, ki se naj bi bil vršil v nedeljo dne 28. januarja t. l. ob 11. dopoldne v Sokolovi dvorani. Lepaki so bili že nabiti, govorniki izbrani in vse predpriprave za shod končane. Kar naenkrat pa nam brzojavka Osrednje Zveze naznani, da se shod preloži. Pokoravali smo se disciplini in shod preložili. Ogromna večina nameščencev tega koraka ni odobraval, toda storili smo to le radi tega, da se pokažemo v čim večji meri kot solidarni. V resnici nam je pa žal, da se je moral shod preložiti, kajti obetal nam je biti naravnost impozanten. Vsi državni nameščenci in upokojenci do zadnjega moža bi bili s svojo prisotnostjo izrazili svoj glasen protest proti nevdržnemu sedanjemu položaju. Pa ne samo to. Oglašali so se govorniki uglednih meščanskih krogov in tudi med delavstvom je vladalo veliko zanimanje za naš shod. In vsa ta velika masa bi stala na naši strani, ker vidi bodo državnega nameščenstva. V resnici nam je žal, da se shod ni vršil. Upamo, pa da tokrat ne bodo ostale obljube vlade le na papirju, ampak da bodo sledila tudi dejanja, sicer je naš pogin neizogiben.

Š. P.
Krajevne organizacije. Kolikor nam je znano, obstoje krajevna »Udruženja državnih nameščencev in upokojencev« v Mariboru, Celju, Ptuj, Židanem mostu, Kranju, Novem mestu in v Murski Soboti. Pogrešamo še mnogo večjih krajev, kjer takih Udruženj ni. V vsakem večjem kraju, osobito v krajih, kjer so okrajna gospodarstva, bi si morali državni nameščenci in upokojenci ustanoviti svoje Udruženje. Taka Udruženja bi morala biti v stalnem stiku med seboj in z Osrednjo Zvezo. Ni dovolj, da smo vključeni samo v strokovnih društvih, treba nam je tudi krajevnih Udruženj, ker zahtevajo to krajevne potrebe. Snujmo krajevna Udruženja, strinjimo se v trdno falango, ker le z združenimi močmi bo mogoče doseči, posebno v sedanjih za državnega nameščenca skrajno bednih razmerah. Treba je tudi, da se spretna peresa v čim večji meri oglašajo v Našem Glasu, da tako javno obrazlože svetu naš nevdržni položaj, naša sveta dolžnost pa je, da naše glasilo »Naš Glas« moralno in materialno podpiramo.

Š. P.

Tovarišem Društva državnih pisarniških uradnikov za Slovenijo! Začetkom decembra smo razposlali vsem članom novo tiskana, lično izdelana društvena pravila, ki stanejo 5 D. Večina članov je storila svojo dolžnost in društvu nakazala prispevek, je pa še vedno nekaj zamudnikov. Dasi so razmere skra no neugodne in se vsaka para težko pogreša, moramo javno konstatirati, da so zamudniki po večini člani, ki ali namenoma nočejo plačati društvenega davka, da s tem prepreči vsako resno delo ali pa nimajo zmisla za organizacijo. Pri takih okoliščinah ima odbor skrajno težko stališče. Koliko važnih sklepov mora romati v koš, ker ni soglasja. Če kdaj, je danes tesna združitev nužno potrebna. Vsak naj torej brez odlašanja stori svojo dolžnost. Kdor je v zaostanku s članarino, naj tudi to obenem nakaze. Položnice so vedno na razpolago. — Občni zbor se bo vršil najbrže 4. marca. Pri tej priliki že vnaprej opozarjamo na zadnji odstavek § 6. društ. pravil.

Pojasnilo članom Pogrebnega in podpornega sklada društva državnih pisarniških uradnikov za Slovenijo in onim, ki se za ta sklad zanimajo. V zmislu sklepa zadnjega izrednega občnega zbora so pristojbine k pogrebniemu skladu nastopno razdeljene:

Starost na dan pristopa		Pristopnina (vpisnina)		Letna članarina	
od	do	Din	p	Din	p
I e t					
—	25	10			
25	30	15			
30	35	20		25	
35	40	40			
40	45	60			

Za članove otroke je plačati do prihodnjega občnega zbora 10 D pristojbine za osebo. Višina izplačil se bo določila na prihodnem občnem zboru. Zavisela bo od števila članov. — Ker so izdatki za pogreb n. pr. v Ljubljani ali Mariboru višji nego oni na deželi, bo treba izplačila razdeliti v razrede. V tem pogledu naj tovariši že danes razmislivajo in sestavijo na podlagi današnjih cen stroškovnike (upoštevati je izključeno le pogrebne stroške), ki naj jih prinese s seboj na občni zbor. Oni, ki bi se ne mogli udeležiti občnega zbora, naj ta stroškovnik predložijo društvu obnemu odboru. Na ta način bo najlažje ugotoviti propore izplačil. — Vse tovariše in interese opozarjamo na §§ 65 in 66 društvenih pravil. Nečlani lahko dobijo društvena pravila proti plačilu 10 D.

O občnem zboru Glavnega Saveza, ki je bil božične praznike v Splitu, prinaša zagrebški »Naš Glas« sledeče poročilo: Dne 26. pr. m. je bil v Splitu redni letni občni zbor Glavnega Saveza državnih nameščencev. Ker je finančni minister sporočil, da se prejemki državnih nameščencev ne morejo preje izboljšati, dokler se ne sestane nova narodna skupščina, so se odigravali ves dan zborovna burna prizori. Zlasti delegatje iz prečanskih krajev, predysem oni iz Dalmacije, so navaljali mnogo primerov bede in nevolje, ki vlada v vrstah državnih nameščencev in so poudarjali, da javni nameščenci ne morejo več živeti v takšnih razmerah. Zaradi tega so prišli državni nameščenci na konec svoje potrpežljivosti. Ugotovili so, da se je končala partijska borba v parlamentu z zločinom, ker je pozabil parlament na 180.000 ljudi z rodbinami in jih prepustil gladovanju. Delegatje so podali proteste proti vladi in predlagali resolucijo, v kateri naznanjajo izstop iz službe, pasivno resistenco in osnove posebne stranke državnih nameščencev. Nekaterim članom Saveza se je pa posrečilo, da so preprečili sprejem omenjene resolucije in da so dosegli, da se je sprejela milejša resolucija. V tej resoluciji se zahteva, da se izenaci prejemki državnih nameščencev po vsej državi, da se povišajo draginske doklade in da se popolnoma ukine maksimiranje. — K temu poročilu dostavlja zagrebški

»Naš Glas« sledeče: Tudi ta kongres ni prinesel državnim nameščencem drugega, nego novo razočaranje in — pomirljivo resolucijo. Kdo ima interese na tem, da pomirjuje razdražene javne nameščence, ko jih vlada sama razdražuje s svojim postopanjem in praznimi obljubami? Ali se bodo že državni nameščenci vendar enkrat osvestili in obračunali z onimi, ki nimajo zanj drugega nego prazne besede?

Upravam južno in državne železnice. Popoldnevni brzovlak Ljubljana - Beograd dne 9. t. m. iz Ljubljane ni imel voza III. razreda. Ali obratno ravnateljstvo južne železnice misli, da se sam bogatašem mudi, da se samo oni smejo voziti z brzovlakom? Šele na državnem kolodvoru v Zagrebu so dodali en voz III. razreda, ta pa je potem bil tako poln, da je tretjina potnikov stala na hodniku, ki je povrh še bil tako zabarikadiran s prtljago, da je trebalo cirkuške spretnosti za prehod. Potniki smo bili v velikem delu uradniki, ki smo se po pravoslavni božični vračali v Beograd. Dovolj žalostno je, da smo tako proletarizirani, da si starejši »visoki« uradniki ne morejo privoščiti komforta, da bi se vozili vsaj v II. razredu — po uradnih predpisih jim pristojba I. razred! Pa še v III. razredu so tako natrpani, da morajo stati celo pot do Zagreba do Beograda, t. j. celo noč! Prosimo več obzirnosti. Saj železniški uslužbenci, ki ekspedirajo vlake, tudi niso kapitalisti in bi torej mogli meti nekaj smisla za ubogo rač. Fran Vačda.

Beg juristov iz državne službe. Pod tem naslovom prinaša »Odvetniška Pisarna«, glasilo odvetniškega in notarskega uradništva, sledečo notico: »Iz državne službe je izstopil sodnik dr. Bergoč ter vstopil kot koncipient v pisarno odvetnika dr. Boštjančiča. Nadalje sodnik dr. Makso Šnuderl, ki je vstopil kot koncipient in kazenski zagovornik v pisarno odvetnika dr. Škapina v Mariboru. V kratkem izstopijo v področju mariborske okrožne sodne še trije sodniki iz državne službe, ki se vsi nameravajo posvetiti odvetniškemu poklicu. V Ptuj pa je izstopil iz politične službe okrajni komisar dr. Forčesin ter vstopil kot koncipient v odvetniško pisarno dr. Visenjaka. Nadalje je izstopil iz politične službe v Ptuj naš tovariš okrajni tajnik Likar ter vstopil v odvetniško pisarno dr. Toneta Gosaka v Ptuj. Za danes priobčujemo te vesti brez komentarja.«

Iz Novega mesta nam poročajo: Na iniciativo kanclistov okr. sod. v Novem mestu so zbrali tukajšnji mali državni uslužbenci znesek 20 Din. v svrhu, da bi se sestavila udanostna brzojavka kot istočasna novoletna gratulacija ter indirektna prošnja, naj bi se kako ublažilo mizerno stanje, v katerem se bore ubogi državni uslužbenci. Ker pa je bila odpošilitev brzojavke od nekaterih kl se šteje med »veljake« zabranjena, s strašilom vsemogočih disciplinarnih kazni i. dr. se je brzojavka opustila in odposlal za brzojavko zbrani znesek 20 Din. po poštni položnici na upravništvo »Našega Glasa« v Ljubljani za tiskovni sklad.

Vabilo k rednemu občnemu zboru društva sodnih poduradnikov in slug za Slovenijo, ki se vrši dne 18. marca 1923 ob 14. uri v Ljubljani, v justični palači soba šte. 28, s sledečim dnevnim redom: 1.) poročilo odbora o delovanju društva v II. poslovnem letu; 2.) volitev novega odbora; 3.) služajnosti. Ako občni zbor ob določenem času ne bi bil sklepčen, se vrši eno uro pozneje ne glede na število prisotnih. — Ljubljana, dne 1. februarja 1923. — Odbor.

Delikatese, specerija in vinarna
Fr. Kham, Ljubljana
nasproti hotela »Union.«

Perje in puh

C. J. HAMANN

Ljubljana, Mestni trg 8.

Modna trgovina

Peter Šterk

Ljubljana, Stari trg št. 18.

se priporoča

Najnižje solidne cene!

M. Mihelič

LJUBLJANA, Selenburgova ulica.

Speciálna trgovina ščetaarskih izdelkov.

Parfumerija in galanterija.

Edina zaloga jugoslovanskih igralnih kart.

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15.

priporoča svojo zalogo

dežnikov in solnčnikov
ter sprehajalnih palic.

Popravila se izvršujejo točno in solidno

Priporoča se

modna trgovina

A. Šinkovic nasl. K. Soss

LJUBLJANA, Mestni trg 19.

IGN. VOK

LJUBLJANA, SODNA ULICA 7.

priporoča »PFAFF« šivalne stroje, »PUCH« in »OROŽNA KOLESA« ter plašče in cevi, nadalje šivanke za vse vrste šivalnih strojev, olje in vse v to stroko spadajoče predmete.

Samo prvovrstno garantirano blago!

Podružnica

NOVO MESTO, GLAVNI TRG.

JOSIP OLUP

Trgovina z manufakturnim blagom in z oblekami domačega izdelka.

Ljubljana.

Stari trg št. 2. in

gostilna pod Trančo.

Toči pristna dolenjska in štajerska vina
Preskrbljeno za mrzla in gorka jedila.

Najbolja

zobna
krema

DIVADENT

dobi se
posod.

Izdaja Osrednja Zveza javnih nameščencev in upokojevcev za Slovenijo v Ljubljani.
Odgovorna urednica Štebi Alojzija. — Tiska Narodna tiskarna v Ljubljani.

Krojaštvo **Fran Iglič** Krojaštvo
Ljubljana, Kolodvorska ul. št. 28.
delovanje oblik za gospode, otroke in uniforme.
Za dame po najnovijem modnem kroju.
Lastna zaloga modnega blaga.
— Uradnikom znaten popust. —